

Nurmijärvi

Nurmijärven palvelusuunnitelma SUUNTA 2027-2028

Sisällysluettelo

Johdanto ja taustaa	1
Maankäytön ja palveluverkko - kokonaisuuden yhteensovittaminen	1
SUUNTA linjaukset.....	2
Maankäytön ja kasvun ohjauksen linjaukset.....	2
Palveluverkon ja tilaratkaisujen linjaukset	3
LIITTEET	5

1 Johdanto ja taustaa

Nurmijärven palvelutuotantoa ohjaavat kuntastrategia, sitä toteuttavat ohjelmat sekä vuosittainen talousarvio. Tämä SUUNTA-dokumentti kohdistaa kunnan kehittämiseen liittyviä toimia kokoamalla rajatun joukon maankäytön ja palveluverkon näkökulmasta tärkeitä linjauksia. SUUNTAA käytetään **talousarvioprosessin** valmistelua ja päätöksentekoa ohjaavana kehikkona. Sen tavoitteena on ohjata kasvua, palveluja ja palveluihin sidoksissa olevia tilaratkaisuja ennakoivasti, taloudellisesti kestävästi sekä väestökehitykseen vastaten.

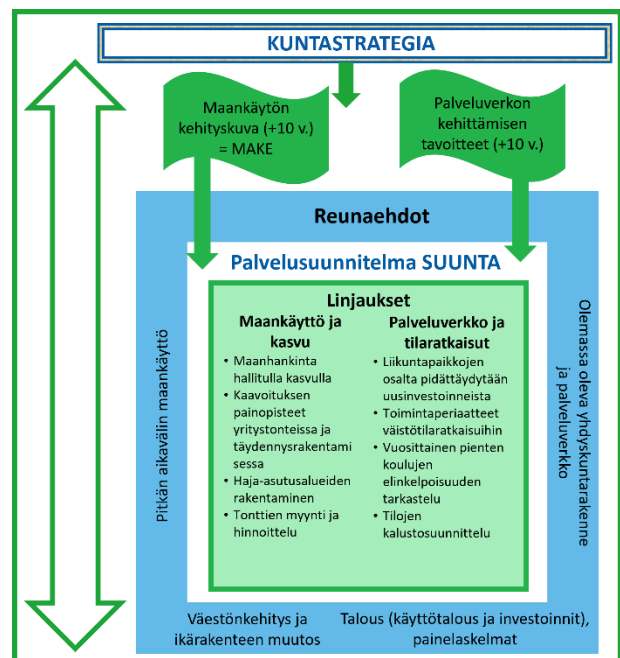
SUUNTA varmistaa linjausten säännöllisen tarkastelun ja määrätietoisuuden toteutuksen yli talousarviokauden, sillä se päivitetään vuosittain talousarvioprosessin mukaisessa aikataulussa huomioiden linjaustarpeet seuraavan vuoden kehityksen valmisteluprosessia varten (Talousarvio + 1 vuosi).

Maankäytön ja palveluverkko - kokonaisuuden yhteensovittaminen

Maankäytön suunnittelu ja kunnan palveluverkon suunnittelu ovat tiiviisti kytköksissä toisiinsa, koska kaavoitus ohjaa väestön sijoittumista ja määrää alueilla. Väestönkasvu, ikärakenne ja rakentamisen ajoitus vaikuttavat suoraan siihen, missä ja milloin tarvitaan uusia palveluja tai missä palvelukapasiteettia voidaan vähentää. Siksi maankäytön ratkaisuja tehtäessä on ennakoitava niiden vaikutukset palvelutarpeeseen, jotta palveluverkko voidaan mitoittaa oikein niin taloudellisesti kuin toiminnallisesti kestäväällä tavalla (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13).

Dokumentin linjaukset ja taustamateriaali

Tässä dokumentissa linjaukset ja keskeiset perustelut esitetään tekstissä. Linjauksia pohjustava tieto löytyy liitteistä. Huomioitava on, että osa jatkossa SUUNTAA ohjaavista ohjelmista on keväällä 2026 työn alla, kuten mm. Kestävän kasvun ohjelma, Maankäytön kehityskuva ja Palveluverkko-suunnitelma.

Kuva 1. Maankäytön ja palveluverkko -kokonaisuuden yhteensovittaminen

2 SUUNTA linjaukset

Maankäytön ja kasvun ohjauksen linjaukset

Nämä linjaukset ohjaavat kunnan kasvua ja maankäyttöä kokonaisuutena siten, että maanhankinta, kaavoitus, haja-asutusalueiden rakentaminen sekä tonttien myynti ja hinnoittelu tukevat hallittua, taloudellisesti kestäväää ja palveluverkon kannalta tarkoituksenmukaista kehitystä. Tavoitteena on varmistaa, että kunnan kasvu perustuu ennakoivaan suunnitteluun, strategiaan valintoihin ja yhdyskuntarakenteen pitkäjänteiseen kehittämiseen.

Maanhankinta

Maanhankinnassa varaudutaan hallittuun kasvuun siten, että kunnan omistuksessa oleva maa ja kaavoitus-sopimukset mahdollistavat yhdyskuntarakenteen kehittämisen vähintään 10–15 vuoden aikajänteellä strategian painopisteiden mukaisesti.

Maanhankinnassa käytetään kaikkia maapoliittisessa ohjelmassa linjattuja keinoja (1).

Kaavoituksen painopisteet täydennysrakentamisessa ja yritystonteissa

Kaavoituksessa priorisoidaan taajamien täydennysrakentamista ja yritystontteja. Uusien asuinalueiden avaaminen suunnittelulle ja toteutukselle perustuu kaavata-loudellisen ajattelun, kasvun hinnan ja palveluverkon kestävyiden tarkasteluun (14).

Haja-asutusalueiden rakentaminen

Haja-asutusalueiden rakentamista edistetään päivite-tyllä rakennusjärjestyksellä ja yleiskaavatyöllä (15).

Tonttien myynti ja hinnoittelu

Tonttien myyntiä ja hinnoittelua tarkastellaan vuosittain osana kasvun ja talouden kokonaisohjausta strategisesti 3–5 vuoden aikajänteellä.

Palveluverkon ja tilaratkaisujen linjaukset

Nämä linjaukset tukevat palveluverkon toimivuutta, kustannustehokkuutta ja kestävästä tilankäytöstä tilanteissa, joissa palvelutarpeet, tilakapasiteetti, talouden reunaehdot tai toimintaympäristö muuttuvat. Tavoitteena on varmistaa, että linjaukset muodostavat ennakoivan ja tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden kunnan palveluja järjestämisessä.

Liikuntapaikat

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 21.06.2023 päättänyt hyväksyä NUUKA-ohjausryhmän palveluverkkoa koskevan linjauksen liikuntapaikoista. Linjauksessa todetaan, että liikuntapaikkoja on määrällisesti paljon verrattuna samankokoisiin kuntiin ja kaupunkeihin. Päätöksen mukaisesti kunta pidättäytyy liikuntapaikkojen uusinvestoinneista (16). Kestävän kasvun ohjelmatyössä päätetään NUUKA-ohjelmakauden jälkeisistä periaatteista liikuntapaikkojen rakentamiseen liittyen.

Toimintaperiaatteet väistötilaratkaisuihin

Toimintaperiaatteiden tarkoituksena on ohjata toimintaa tilanteissa, joissa osa kunnan palveluihin tarkoitusta tilakapasiteetista jää pois lukukaudeksi, lukuvuodeksi tai tätä pidemmäksi aikaa ja joissa palvelun käyttäjille osoitetaan tilapäiseen käyttöön tarkoitettuja väistötilat. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi rakennuksen sisäilmaan liittyvät haasteet, ennakoimattomat onnettomuudet tai muut äkilliset muutokset rakennuksen kunnossa. Toimintaperiaatteet löytyvät viereisestä taulukosta 1.

Toimintaperiaatteet koskevat pääasiassa varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden järjestämistä ja niissä pyritään sekä toimiviin että kustannustehokkaisiin ratkaisuihin.

Tilojen kalustosuunnittelu

Tilojen kalustohankinnoissa huomioidaan kalusteiden kierrättäminen ja kierrätettävyyttä. Uusia irtokalusteita hankitaan harkinnanvaraisesti huomioiden olemassa ja hyödynnettävissä oleva kalusto.

Vuosittainen haja-asutusalueiden koulujen toimintaedellytysten tarkastelu

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 21.06.2023 päättänyt hyväksyä NUUKA-ohjausryhmän palveluverkkoa koskevan linjauksen kunnan perusopetuksen palveluverkosta (16). Linjauksessa todetaan, että:

- kunta huomioi haja-asutusalueiden kehittämisen ja haja-asutusalueiden kehittämisellä pyritään varmistamaan myös pienten koulujen toimintaedellytykset.
- mikäli kehitystoimenpiteistä huolimatta haja-asutusalueiden oppilasmäärissä ei tapahdu riittävää positiivista muutosta, käynnistetään jatkossa säännönmukaisesti tarkastelu talousarvioprosessin yhteydessä, mikäli koulujen oppilasmäärät alittavat valtuuston asettamat raja-arvot. Tarkastelussa tulee huomioida alueen kehitysnäkymät (lapsimäärät ja haja-asutusalueen kehitysprosessi) ja oppilaaksiottoalueiden mahdolliset muutokset.

- mikäli raja-arvot täyttävässä koulussa ilmenee peruskorjaustarve, tai kiinteistön kunto heikkenee olennaisesti, niin tarkastelu toteutetaan ennen peruskorjauksesta päättämistä.

1. Ensimmäisenä periaatteena on aina, että lapsille, nuorille ja henkilöstölle tarjottavat tilat ovat terveelliset ja turvalliset. Tämän periaatteen tulee toteutua myös väistötilojen kohdalla.
2. Tilojen tulee olla pedagogisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaiset. Niiden tulee mahdollistaa palvelu, joka vastaa varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmanperusteiden vaatimuksiin.
3. Väistötilaratkaisuissa huomioidaan taloudellisen kestävyysnäkökohdat. Väistötiloja tarvittaessa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia tiloja ja olemassa olevia väistötiloja. Myös siirtokelpoisten tilaelementtien hyödyntämisen mahdollisuutta tulee tarkastella. Tilat pyritään osoittamaan oman alueen tai lähellä olevan taajaman sisällä. Varhaiskasvatuspalveluiden kohdalla voidaan tarkastella muiden, olemassa olevien tilojen muuntamista tilapäisesti varhaiskasvatukseen soveltuvaksi.
4. Väistötiloja tarvittaessa voidaan yhtenä ratkaisuna tarkastella muiden korjausten ja uudisrakentamisen jaksottamista. Tämä mahdollistaa yllä kuvatun kaltaisissa tilanteissa olemassa olevien väistötilojen hyödyntämisen.
5. Vapaana olevia tai yllä kuvatun kaltaisissa tilanteissa vapautettavia väistötiloja tarkastellaan mahdollisimman pitkälle alueittain sekä lasten iän ja palveluun kuljettavan matkan perusteella. Tilojen osoittamisessa tulee huomioida lapsen ikä. Vanhemman lapsen tai nuoren on mahdollista kulkea pidemmälle kuin pienemmän tai nuoremman lapsen. Myös kuljetettavan lapsen on mahdollista siirtyä pidemmän matkan päähän.
6. Jos yllä kuvatun kaltaisissa tilanteissa lapselle tai nuorelle on tarpeen osoittaa tila, johon pitää järjestää kuljetus, on maksimikesto tälle yksi lukuvuosi. Myös näissä tilanteissa kuljettavan matkan tulee olla lapsen, nuoren tai perheen näkökulmasta kohtuullinen. Kohtuullisena voidaan pitää maksimissaan 30 minuutin kuljetusta. Kuljetusratkaisuihin päädyttyä, tulee kuljetusten kustannukset laskea ja arvioida tarkkaan suhteessa muihin ratkaisuihin, joissa kuljetus ei olisi tarpeen.
7. Väistötiloja osoitettaessa tulee koulujen kohdalla huomioida kohteena olevan koulun koko ja koulussa opiskelevien lasten ja nuorten luokka-aste. Luokanopettajajärjestelmässä, eli alakoulun luokkien, on mahdollista hajautua yksittäisinä ryhmiä eri tiloihin kuin taas aineopettajajärjestelmässä opiskelevien yläkoululaisten tai lukiolaisten.
8. Tilapäisiä väistötiloja etsittäessä hyödynnetään systemaattisesti kerättyä tietoa vapaana olevasta tilakapasiteetista sisältäen tilat, jotka eivät ole käytössä tai tilat, jotka voidaan erityisjärjestelyin irrottaa tilapäisesti muiden tai muuhun käyttöön. Lisäksi koulujen ja esiopetuksen kohdalla tarkastellaan muita mahdollisia ratkaisuja esimerkiksi lyhytkestoista tilankäytön tiivistämisestä tai lukujärjestykseen tai aikatauluihin tehtäviä muutoksia.
9. Tilapäiseen käyttöön tarkoitettu, vuokramallilla toteutettu tila ei lähtökohtaisesti sovellu ratkaisuksi näiden toimintaperiaatteiden ohjaamiin tilanteisiin. Vuokramallilla toteutettu tilaratkaisu palvelee pidempikestoista tilantarvetta. Vuokramallia tulee hyödyntää tilanteissa, joissa väestölaskelmat osoittavat, että lapsimäärä kasvaa tilapäisesti, mutta vähenee vuokra-ajan jälkeen selkeästi ja siten että tilaa voidaan supistaa tai se voidaan poistaa palveluverkosta ja että muu palvelukapasiteetti riittää jäljelle jäävän tarpeen täyttämiseksi.

Taulukko 1. Toimintaperiaatteet väistötilaratkaisuihin

Linjauksessa viitattuihin haja-asutusalueiden kehittämistoimiin luetaan kuuluvaksi esimerkiksi poikkeuslupien määrän lisääntyminen, rakentamisjärjestyksen uudistaminen sekä Nurmijärven ja sen maaseutualueiden markkinointi. Haja-asutusalueiden maakäytön kehittämisen toimenpiteet ovat kuitenkin vielä kesken, eikä vielä ole mah-

dollista tarkastella niiden vaikutuksia koulujen oppilasmääriin. Kunnan koulujen toimintaedellytyksiä tarkastellaan käynnissä olevan palveluverkkotyön yhteydessä.

Valtuuston asettama raja-arvo haja-asutusalueiden kouluille on 60 oppilasta (17). Raja-arvon alittavat nykyisellään Valkjärven, Metsäkylän ja Palojoen koulut.

Liitteet

1. Maapoliittinen ohjelma 2016
2. Nurmijärvi-kaavoituskatsaus-2025
3. Asemakaavoitusohjelma 2026–2030
4. Nurmijärven asumisen ohjelma 2023–2030
5. Rakentamisennuste 2026
6. Nurmijärven väestölaskelmat 2025–2044
7. Investoinnit 2027–2029 (TA kehys 2027)
8. Kunnallistekniikka Rakentamisohjelma 2027–2031
9. Lasten ja nuorten väestölaskelmat
10. Kunnan oppilasmäärän kehitys 2021–2025
11. Varhaiskasvatusikäisten lasten määrän ja palvelumuotojen kehitys 2022–2026
12. Koulujen ja päiväkotien kapasiteettitarkastelu sekä kiinteistöjen kuntoluokitukset 2026
13. Kouluja ja päiväkoteja koskevat kustannuslaskelmat
14. Ylpeästi lande - Nurmijärven kunnan strategia 2025–2030
15. Nurmijärven kunnan rakennusjärjestys (luonnos)
16. NUUKA-ohjausryhmän esitys kunnan talouden tasapainottamiseksi 2023–2026 – Kunnanhallituksen esitys valtuustolle 14.6.2023
17. Nurmijärven kunnan palveluverkon kehittämisen tavoitteet

Nurmijärvi

Nurmijärven kunta

PL 37, 01901 Nurmijärvi

Puh. (09) 250 021

nurmijarvi.fi